

**РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ «ЕМОЦІЙНІСТЬ», «ЕМОТИВНІСТЬ»,
«ЕКСПРЕСИВНІСТЬ» ТА «ОЦІННІСТЬ»
У СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ**

Станко Д.В.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку мовознавчої науки все частіше звертаються до «лінгвістики емоцій» або «емотіології» як науки про вербалізацію, вираження і комунікацію емоцій. Однак лінгвістичні студії зарубіжних учених зосереджують свою увагу на загальних питаннях: вербалізація базових емоцій на лексичному рівні [20]; емоції в російській, англійській, польській мовах; тлумачення емоційних концептів на основі семантичних примітивів [3, с. 222], співвідношення мови, емоцій, культури; емоційні концепти [21, с. 199]; розрізнення емоційної та емотивної комунікації [17] та окремих питаннях, як, наприклад, вивчення використання вигуків на матеріалі французької мови [19]; мова емоцій новин англійських та німецьких газет (*quality vs. popular*) [24]; невербальні способи вираження емоцій під час ділових переговорів; вербалізація емоцій у непрямому мовленні (*messages about messages*) [22].

Аналіз актуальних досліджень. У 1987 р. в Берліні на IV Міжнародному конгресі лінгвістів прозвучала доповідь Ф. Данеша [18] про емоційний аспект мови, тісний взаємозв'язок когніції та емоції. Питання «Мова та емоції» було названо одним із пріоритетних сучасних лінгвістичних досліджень. З'явилися колективні збірники й монографії, присвячені питанням співвідношення мови та емоцій, когніції й емоції, концептуалізації й вираження емоцій (*Cognition and Emotion; The Language of Emotions, Conceptualization, Expression and Theoretical Foundation; «Язык и эмоции», «Эмотивный код языка»*). Лінгвісти ведуть мову про Міжнародний центр вивчення емоцій при Гарвардському університеті, Волгоградську школу (під керівництвом В.І. Шаховського), в Україні у вересні 2012 року було проведено конференцію «Світ емоцій у дзеркалі когніції: мова, текст, дискурс», що привернула увагу провідних лінгвістів.

Заслуговеє на детальнішу увагу робота Дж. Ларда і К. Оутлі, які стверджують, що всі слова на позначення емоцій в англійській мові можна співвіднести з п'ятьма базовими емоціями щастя (*happiness*), печаль (*sadness*), гнів (*anger*), страх (*fear*) і відраза (*disgust*). Кожна з базових емоцій може бути представлена лексемами, що позначають різну інтенсивність емоції, наприклад, для страху (*fear*) це лексеми *timid, tense, anxious, fearful, panicky, craven*; лексемами, що виражають відношення між суб'єктом, який переживає емоцію, та об'єктом цієї емоції – *afraid of, dread, fear*; лексемами на позначення причин емоцій – *apprehension, consternation, afraid, panic, terror, disquiet, perturb, worry, scare, frighten, terrify, petrify*. Словник слів на позначення емоцій, укладений авторами,

містить 327 лексем, що можуть також позначати й комплексні емоції. Тут спостерігаються протиріччя в самій теорії, оскільки спочатку йдеться лише про базові емоції, згодом пропонується словник слів, який містить позначення як базових, так і комплексних емоцій. Хоча самі автори стверджують *'if you feel complex emotion, then you feel basic emotion – if you feel regret then you feel sad'* (якщо ви переживаєте комплексну емоцію, то ви переживаєте базову емоцію – якщо ви відчуваєте жаль, то ви відчуваєте печаль) [20, 103]. Аналіз семантичних полів п'яти базових емоцій може слугувати основою аналізу емоційних концептів, їх польової структури тощо.

Аналізуючи особливості вербалізації емоцій в англійській, російській та польських мовах, А. Вежбицька стверджує що в англійській мові емоції частіше передаються за допомогою прикметників і дієприкметників (*Mary was sad, pleased, afraid, angry, happy, disgusted, glad*), які позначають «пасивні емоційні стани», а не активні емоції, що частіше позначаються дієсловом (у російській мові, наприклад). Російська мова, на відміну від англійської, багата на «активні» емоційні дієслова («грустить, радоваться, тосковать, волноваться, огорчаться, хандрить, злиться, томиться, негодовать» тощо). Англійцям, на переконання вченої, не властиво «віддаватися» почуттям. Сама культура спонукає їх *to be glad*, а не *rejoice, be sad*, проте не *pine* і *to be angry* скоріше ніж *fume* чи *rage* тощо. «Англосаксонська культура – це культура, яка зазвичай розглядає «емоційну» поведінку без особливого схвалення, з підозрою і збентеженням; англосаксонській культурі властиве несхвальне ставлення до нічим не стримуваного словесного потоку почуттів» [3, с. 41, 43]. У той же час англійська мова більше зосереджена на емоціях, багата на терміни, що виражають емоції, які є результатом західного індивідуалізму, схильності до інтроспекції [3, с. 44].

Методика тлумачення емоційних концептів за допомогою семантичних примітивів є вагомим внеском А. Вежбицької в розвиток лінгвістики емоцій, хоча ряд учених не погоджується з цією теорією [14, с. 194]. «Емоційні концепти задаються ситуаціями, типовими для відомих переживань, і ці ситуації можуть бути витлумачені за допомогою ментальних сценаріїв» [3, с. 337]. Емоційні концепти тлумачаться за допомогою інтуїтивно зрозумілих слів, які не є емоціями та емоційними станами. Дослідниця пропонує тлумачення низки емоційних концептів, поділяючи їх на групи. Так, емоційні концепти, пов'язані з хорошими подіями, тобто позитивні емоції – *joy* (радість), *contented* (задоволений), *pleased* (удоволений), *delighted* (захоплений), *excited* (приємно збуджений); емоційні концепти, пов'язані з речами, які ми вважаємо поганими, – *anger* (гнів), *indignation* (обурення), *shocked* (шокований), *appalled* (жах), *hurt* (образа); емоційні концепти, пов'язані з роздумами про самого себе й що люди подумують про нас, – *remorse* (докори сумління), *guilt* (провина), *ashamed* (соромно), *humiliated* (принижений), *embarrassed* (збентежений), *pride* (гордість), *triumph* (тріумф) і багато інших.

Х. Арндт і Р. Дженні [17, с. 26-27] виокремлюють емоційні та емотивні функції комунікації, на основі яких вони розрізняють два її види – емоційну та емотивну. Відмінність між цими видами комунікації автори вбачають у тому, що

емоційна комунікація увібрала в себе більше психічних ознак і пояснюється з огляду на тотожні з тваринами біологічні механізми, які керують людиною на підсвідомому рівні в емоційно напружених ситуаціях. Емотивна комунікація пов'язується з тим, що, на відміну від тварин, люди продукують високо конвенціоналізовані, складні, неінстинктивні форми емотивного мовлення. Спілкуючись у різних соціальних ситуаціях, мовці використовують емотивні сигнали стратегічно для того, щоб уникнути конфліктів і бути тактовними. На переконання вчених, поділ емоцій на несвідомі і свідомі тісно пов'язаний зі спонтанним чи навмисним способом їх вираження. Так, емоційне вираження може відбуватися спонтанно, тобто підсвідомо, або створюватися навмисне, свідомо для того, щоб вплинути на поведінку інших чи представити ситуацію в бажаному для мовця світлі [17, с. 26; 18, с. 175]. Якщо результатом спонтанного вираження емоцій є «прорив» до мовлення, то для їх усвідомленого вираження – спланована дія. За несвідомих емоцій, особливо в критичних і стресових ситуаціях, коли неприємні події «звалюються» на людину одна за одною, здатність керувати своїми емоціями значно знижується [6, с. 67], що й виражається в непередбачуваності мовленнєвої поведінки. У той же час процес мисленнєвого відображення дійсності може супроводжуватися усвідомленим вираженням суб'єктивного ставлення людини до дійсності, спланованим/регульованим вираженням емоцій, емоційної й естетичної оцінки, бажань, волі, коли можна змусити почуття працювати на особу або проти неї, тобто керувати ними й регулювати їх [25, с. 228].

Дослідження питань вербалізації емоцій у вітчизняній і російській лінгвістиці нерозривно пов'язане з розмежуванням понять «емоційність», «емотивність», «оцінність», «експресивність».

Мета статті – проаналізувати наукову літературу з досліджуваної проблеми та систематизувати погляди вчених щодо визначення понять «емоційність», «емотивність», «оцінність», «експресивність». Усі ці поняття є складниками конотативного компонента семантичної структури слова.

Наше **завдання** – розмежувати поняття «емоційність», «емотивність», «оцінність», «експресивність» у сучасному мовознавстві.

Виклад основного матеріалу. У семантичній структурі слова виділяється не лише конотативний, а й інші компоненти. Так, виокремлюють денотативний і конотативний компоненти [1, с. 92], перший з яких є предметно-логічним, називає поняття й співвідноситься з позамовною дійсністю. Денотативний компонент значення слова є основним, проте в мовленні він може втрачати свої позиції, і на перший план виступає конотативний компонент. Пропонуються й інші розмежування компонентів семантичної структури слова. Так, В.М. Телія виділяє в семантиці лексем три макрокомпоненти: 1) денотативний аспект значення, який указує на об'єктивовану в ньому реальність; 2) категоріально-граматичний компонент (є обов'язковим для всіх типів лексичного значення); 3) емотивно-модальний компонент, що виражає ставлення суб'єкта мовлення до того, що позначене словом чи висловом [9, с. 16]. В.І. Шаховський розрізняє три макрокомпоненти: логіко-предметний, емотивний і функціонально-стилістичний

[13, с. 21]. Й.А. Стернін вважає, що в структурі значення слова є денотативний макрокомпонент – основа для більшості слів, який представляє предметно-понятійну чи суто понятійну інформацію; конотативний макрокомпонент відображає ставлення мовця до предмета номінації у формі емоції й оцінки денотата; функціонально-стилістичний макрокомпонент характеризує приналежність слова до того чи іншого функціонального стилю [10, с. 42]. Незважаючи на різне термінологічне позначення (конотативний, емотивний, емотивно-модальний) і кількісне виділення (два чи три) компонентів у семантичній структурі слова, спостерігається чітке розмежування денотативного компонента й конотативного, останній з яких містить емоційний, оцінний, експресивний і стилістичний компоненти.

Я.В. Гнезділова і О.І. Смашнюк у своїх працях розмежовують поняття «емоційного» та «емотивного» дискурсів і аналізують лексичні, стилістичні, структурні й прагматичні особливості кожного з виділених типів дискурсів. Їхні погляди ґрунтовані на розмежуванні емоційної та емотивної комунікації (Х. Арндт, Р. Дженні), емоційного й емотивного висловлення (В.І. Шаховський). Так, В.І. Шаховський стверджує, що емоційним висловлення є тоді, коли воно довільне й слугує засобом вираження емоцій мовця без цілі впливу на адресата. У той же час, коли висловлення є навмисним, усвідомленим і має інтенцію вплинути на адресата, здійснюється за допомогою дібраних мовцем з арсеналу емотивних засобів спеціальної лексики, синтаксису й інтонації, воно є емотивним [16, с. 40].

Під емоційним дискурсом Я.В. Гнезділова розуміє непередбачений вид мовленнєвої діяльності, який виникає в результаті спонтанного прояву емоцій в емоційно-детермінованій ситуації. «Емоції, викликані певною ситуацією, через непередбачені, спонтанно вибрані експресивні мовні одиниці створюють такий перлокутивний ефект, який призводить до втрати мовцем самоконтролю чи порушення його психічного балансу» [5, с. 17]. Емотивний же дискурс розглядається як різновид публічного мовлення, який є «мотивованою, заздалегідь спланованою експресивною мовленнєвою діяльністю, ретельно продуманою у плані вибору мовних засобів і мовленнєвих стратегій і тактик, які розраховані на емоційний вплив на адресата» [5, с. 17]. Розбіжності емоційного та емотивного дискурсів проявляються на лексичному, синтаксичному й прагматичному рівнях. Емоційному дискурсу властиве вживання нецензурних, лайливих, вульгарних слів, сленгу, жаргонної лексики, тобто лексики зниженого регістру, лексем із суфіксами суб'єктивної оцінки, емоційно-оцінної лексики, вигуків, прокльонів, інтенсифікаторів; стилістичним засобам в емоційному дискурсі відводиться другорядна роль; у структурному плані емоційний дискурс представлений простими, еліптичними реченнями. Емотивному дискурсу притаманне вживання лексичних одиниць пишномовного й книжного характеру, поетизмів, архаїзмів; стилістичні засоби є одними із провідних в емотивному дискурсі, спостерігається «ефект нанизування» різних стилістичних прийомів для посилення впливу на слухачів; емотивному дискурсу притаманна структурна розгалуженість речень. Емоційний дискурс є «Его-мотивованим», характеризується порушенням

принципів кооперації і ввічливості, є мінорним, негативно забарвленим. Я.В. Гнезділова виділяє такі типи емоційного дискурсу, як агресивний (висміювання, залякування, звинувачення тощо), аксіологічний (скарга, похвала, хвастання тощо), блокувальний (благання, розпорядження, істерика тощо), з'ясувальний (допит, дізнання тощо), сповідальний (сповідь, зізнання тощо), фатичний (вибачення, привітання тощо). Емотивний же дискурс є фасцинативним (спрямованим на створення піднесеного настрою адресата та отримання від нього емоційного відгуку), емпатичним (спрямованим на досягнення солідаризації з аудиторією), маніпулятивним (здатність мовця керувати аудиторією), естетичним і мажорним за тональністю. Дослідження Я.І.Гнезділової й О.І. Смашнюк є, на наш погляд, суперечливими, оскільки основним критерієм розмежування емоційного та емотивного дискурсів є критерій підготовленості/непідготовленості мовлення. На наше переконання, не всі публічні промови є підготовленими, безумовно, що ритуальні й етикетні промови є підготовленими, проте будь-який мовець може спонтанно висловити промову з того чи іншого приводу. Тобто поділ дискурсу на емотивний (підготовлений) та емоційний (непідготовлений) є умовним і залежним від ситуації спілкування.

Щодо визначення понять «емоційність» і «емотивність» спостерігається їх ототожнення (В.А. Кухаренко – емоційне (емотивне) значення слова, що відображає відношення до названого об'єкту і пов'язано з пізнавальною діяльністю людини [7, с. 48]); використання лише одного (І.В. Арнольд – емоційний компонент значення слова: слову притаманний емоційний компонент значення слова, якщо воно виражає певну емоцію чи почуття [1, с. 125]); розмежування «емоційного» як психологічного і «емотивного» як лінгвістичного (В.І. Шаховський – емотивний компонент значення слова – «результат відображення емоцій у слові в процесі їх вербалізації й семантизації» [15, с. 176]; І.М. Літвінчук визначає емотивність як «результат інтелектуальної інтерпретації емоційності, що транслюється в мові й мовленні» [8, с. 1]; М.В. Гамзюк розуміє під емотивністю мовне вираження емоцій [4, с. 37]). У лінгвістичній літературі останніх десятиліть застосування зазнають саме терміни «емотивний», «емотивність». Емотивність розуміється не лише як «складник конотативного компонента в семантичній структурі слова мовної одиниці, який репрезентує емоційне ставлення носіїв мови до позначеного», а й як текстова категорія, підпорядкована інформативності або модальності [11, с. 142].

Оцінка ж як складник конотативного компонента семантичної структури слова репрезентує ставлення носіїв мови до позначуваного за шкалою «добре – нейтрально (байдуже) – погано» [11, с. 439]; слово має оцінний компонент, якщо воно виражає позитивне або негативне судження, висловлює схвалення або несхвалення [1, с. 126]; оцінка виступає в сполученні з емоцією [7, с. 48]; оцінка – це ставлення людини до об'єкта на основі фундаментальної ознаки «добре/погано», виражене мовними засобами [2, с. 9-10].

Експресивність же, яка є також складником конотативного компонента семантичної структури слова, пов'язується з ознакою інтенсифікації значення

слова за шкалою збільшення чи зменшення логічного змісту, оцінки, емотивності [11, с. 139]; слово має експресивний компонент, якщо воно підкреслює, підсилює те, що називається відповідним словом [1, с. 128]; експресивний компонент спрямований вже не на вираження адресанта, а на вплив на адресата [7, с. 49].

Поняття мовної експресії широке й трактується в лінгвістиці досить узагальнено: «сукупність семантико-стилістичних ознак одиниці мови, які забезпечують її здатність виступати в комунікативному акті засобом суб'єктивного вираження ставлення мовця до змісту чи адресата мовлення» [9, с. 591]. Експресивність властива одиницям усіх рівнів мови, при цьому лексична експресивність виявляється на рівні мови й мовлення і належить до найпродуктивніших засобів, оскільки лексичні одиниці виконують основне навантаження вербального вираження почуттєвої інтенції мовця, пов'язане зі суб'єктивним баченням й оцінюванням фрагментів картини світу. Слово може виконувати кілька функцій: номінативну (називну), сигніфікативну (узагальнювальну), комунікативну й експресивну (прагматичну). Остання реалізується через передачу словом певних почуттів, емоцій, переживань і оцінок мовця й слухача.

Інтенсифікація виразності мовного знака відбувається лише в мовленні (усному чи писемному), «тобто лише під час практичної реалізації комунікативно-інформативних можливостей мовної системи» [12, с. 7]. Невіддільність експресії від мовлення пояснюється тим, що в мовленні мовна тканина оживає, динамічно розгортається й обростає додатковими семантичними відтінками, що тут вона матеріалізується, дістає конкретний інтонаційно-емфатичний, фонічний, граматичний і стилістичний розвиток відповідно до певної життєвої ситуації, потреб словесної творчості індивіда. На думку В.А. Чабаненка, експресія й експресивність є різними поняттями, бо експресія – «це не те, що надає мовленню емоційності, образності, а те, що саме породжується емоційністю, образністю, характерністю мовлення; це не виразність, а інтенсифікація, підкреслення виразності», а експресивність – «це вже сама інтенсифікована (збільшена) виразність, що підтримує загострену увагу, активізує мислення людини, викликає напругу почуттів у слухача або читача» [12, с. 7]. Експресивна зображувальність у синтаксисі тлумачиться як художній прийом, властивий прозі, репрезентований засобами формально-граматичного рівня. Експресія ж здебільшого визначається як семантична категорія, основою для якої є функція впливу. Очевидно, різницю між емоційним та експресивним слід убачати в довільності емоцій (вони пов'язані з почуттями) і визначенні експресії як засобу впливу, коли мовець усвідомлює експресивність використання певних мовних засобів.

Традиційно категорія експресивності пов'язується з вираженням певних емоційних відтінків. Суб'єктивні аспекти реальної дійсності є, як правило, одним із чинників постання експресивності в мовленні. Серед семантичних компонентів, які створюють ефект експресивності, дослідники називають емоційність, оцінку, образність та інтенсивність. Емоційність вважається найбільш виразним компонентом експресивності і, як правило, постає головним складником

семантичної структури категорії експресивності. Ці поняття не можна ототожнювати, тому що емоційність пов'язана з вираженням почуттів мовця, його ставленням до предмета висловлення і враховує особливості його світобачення, життєвого досвіду, внутрішнього світу. Під експресивністю ж слід розуміти передбачене підсилення виразності висловлення, його вплив на адресата. У той же час експресивність є можливою без емоційності [9, с.121].

При розмежуванні понять емоційного й експресивного найвагомимим є розуміння довільності й ненавмисності емоційного, оскільки воно пов'язане з почуттями, а експресивного – як засобу впливу, коли адресант розуміє й навмисне використовує певні мовні засоби, іноді навіть порушуючи мовні норми чи загальноприйнятий стандарт. Водночас між емоційним (психологічно мотивованим) і експресивним (лінгвістичним) існує нерозривний зв'язок. Людські емоції породжують мовну (мовленнєву) інтенсифіковану виразність, а емотивна функція мови організовує ці породження в комплекс, що органічно входить до національної лінгвостилістичної системи [9, с. 116].

Висновки. Усе сказане вище переконливо засвідчує, що емоційність, емотивність, оцінка та експресивність розуміються як нерозривна єдність. Емоційність – це здатність людини переживати й виражати свої емоції, емотивність – це властивість мови виражати системою своїх засобів емоційність мовця як факт його психіки, оцінка – це виражене за допомогою мовних засобів ставлення індивіда/соціуму до певного феномена за шкалою «добре/погано», а експресивність – це підсилення, інтенсифікація мовного вираження емоції або оцінки. Однак, перспективу подальшого дослідження вбачаємо в теоретичному й технологічному аналізі лексичних засобів вираження емоційних станів, невербальних засобів вираження емоцій, просодичних і кінетичних особливостей емоційного мовлення тощо.

Література

1. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык / И.В. Арнольд. Научн. ред. П.Е. Бухаркин. – 4-е изд., исп. и доп. – М.: Флинта: Наука, 2002. – 384 с.
2. Бессонова О.Л. Оцінний тезаурус англійської мови: когнітивно-гендерні аспекти. Монографія / О.Л. Бессонова. – Донецьк: ДонНУ, 2002. – 362 с.
3. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. / А. Вежбицкая. Пер. с англ. Отв. ред. М.А. Кронгауз, вступ. ст. Е.В. Падучевой. – М.: Русские словари, 1996. – 416 с.
4. Гамзюк М.В. Емотивний компонент значення в процесі створення фразеологічних одиниць: на матеріалі німецької мови. Монографія / М.В. Гамзюк. – К.: Видавничий центр КДЛУ, 2000. – 256 с.
5. Гнезділова Я.В. Емоційність та емотивність сучасного англійського дискурсу: структурний, семантичний і прагматичний аспекти / Я.В. Гнезділова: автореф. дис. ... канд. філолог. наук: 10.02.04 – германські мови. – К., 2007. – 20 с.
6. Изард И. Психология эмоций / И. Изард. Пер. с англ. А. Татлыбаева. – СПб.: Питер, 1999. – 464 с.

7. Кухаренко В.А. Интерпретация текста: Учебник для студентов филологических специальностей / В.А. Кухаренко. – 3-е изд., испр. – Одесса: Латстар, 2002. – 202 с.
8. Літвінчук І.М. Прагматика емотивного тексту (психосемантичне експериментальне дослідження) / І.М. Літвінчук: автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.02.15. – К., 2000. – 17 с.
9. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В.Н. Ярцева. – 2-е изд., дополненное – М.: Большая Российская Энциклопедия, 2002. – 709 с.
10. Попова З.Д., Стернин И.А. Когнитивная лингвистика / З.Д. Попова, И.А.Стурнин. – М.: Восток-Запад, 2007. – 314 с.
11. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с.
12. Чабаненко В.А. Стилїстика експресивних засобів української мови / В.А. Чабаненко. – Запоріжжя: ЗНУ, 2002. – 351 с.
13. Шаховский В.И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка / В.И. Шаховский. Изд. 2-е, исп. и доп. – М.: ЛКИ, 2008. – 208 с.
14. Шаховский В.И. Лингвистическая теория эмоций: монография / В.И. Шаховский. – М.: Гнозис, 2008. – 416 с.
15. Шаховский В.И. Эмотивная семантика слова как коммуникативная сущность / В.И. Шаховский // Коммуникативные аспекты значения. – Волгоград: Волгог. педаг. ин-т, 1990. – С. 176-181.
16. Шаховский В.И. Эмоции как объект исследования в лингвистике / В.И. Шаховский // Вопросы психолингвистики. Научный журнал. – М.: Институт языкознания РАН, 2009. – №9. – С. 29-42.
17. Arndt H. Intracultural Tact versus Intercultural Tact / H. Arndt, R. Janney // Politeness in Language: Studies in its History, Theory and Practice. – N.Y.: Mouton de Gruyter, 1992. – P. 21-41.
18. Danes F. Cognition and Emotion in Discourse Interaction: A Preliminary Survey of the Field / F. Danes // Preprints of the Plenary Session papers / XIVth International Congress of Linguistics. Berlin. 10-15 August 1987. – Berlin, 1987. – P. 272-291.
19. Drescher M. French interjections and their use in discourse / M. Drescher // The Language of Emotions. – Amsterdam. Philadelphia: John Benjamins Publishing House, 1997. – P. 233-246.
20. Johnson-Laird P.N., Oatley Keith. The Language of Emotions: an Analysis of a Semantic Field / P.N. Johnson-Laird, Keith Oatley // Cognition and Emotion. – 1989. – № 3(2). – P. 81-123.
21. Kövecses Z. Emotion concepts: social constructionism and cognitive linguistics / Z. Kövecses // The Verbal Communication of Emotions: Interdisciplinary Perspectives. – L., 2002. – P. 109-124.
22. Kryk-Kastovsky B. Surprise, surprise: The iconicity-conventionality scale of emotions / B. Kryk-Kastovsky // The Language of Emotions. Conceptualization, Expression and Theoretical Foundation. – Amsterdam. Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1997. – P. 155-172.
23. Niemeier S. Nonverbal expressions of emotions in a business negotiation /

- S. Niemeier // *The Language of Emotions. Conceptualization, Expression and Theoretical Foundation.* – Amsterdam. Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1997. – P. 277-306.
24. Ungerer F. *Emotions and Emotional Language in English and German news stories / F. Ungerer // The Language of Emotions. Conceptualization, Expression and Theoretical Foundation.* – Amsterdam. Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1997. – P. 307-328.
25. Wood S.E. *The Essential Word of Psychology / S.E. Wood, E.G. Wood.* – L.: Allyn and Bacon, 2000. – 584 p.

Summary

The article deals with the study of emotions in Modern Linguistics. It presents the approach to summarize all the tendencies and paradigms in the investigation of emotive sphere. The methodology of the research is based on the anthropocentric principle, one of the main features of the communicative linguistics, as well as the application of discourse analysis. The specific features of emotion and evaluation are analyzed and their qualifying characteristics are strictly marked in the article.

MEDIA FOOD NARRATIVES AND POSTMILLENNIAL CULTURE

Tomaščíková S.

Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Slovakia

This paper intends to summarise how meaning of food is constructed in contemporary media discourses and to justify why the present-day media food narratives can be characterised as the typical examples of postmillennial cultural production.

In the academia of humanities and arts the last decade has been marked by a continuing discussion about the end of postmodern times and the rise of new era. Cultural studies in particular has experienced the need to consider the end of postmodernism and its replacement by a new emerging cultural paradigm. As it was the case of postmodernism, new umbrella term *metamodernism* coined by Vermeulen and Akker [9, p.2] applies not only to the study of literature but can be characterised as a complex cultural movement exemplified by cases in technology, media, architecture, art and literature. Many cultural studies academics even today cannot agree on answers to elementary questions of when postmodernism began and what its first works were in individual fields. The same questions are posed about the culture of these times: What labels should be used to name it? When and where can the first examples be found? What criteria can be defined for the new cultural trends?

Numerous terms have already been circulated in the recent academic publications: post-postmodernism, altermodernism, digimodernism, performatism, hypermodernity,